

Discussiestuk over voorwaarden van broedplaatsen

Er is tot nu toe nog steeds geen poging gedaan om het begrip broedplaatsen te omschrijven. Af en toe heb ik het idee dat er over verschillende zaken gepraat wordt met dezelfde woorden.

Er wordt gepraat met woorden als synergie, kruisbestuiving, stimulatie, etc., maar hoe deze woorden daadwerkelijk binnen de praktijk hun waarde moeten bewijzen is nog geen discussie over geweest.

Communicatie

Door een bepaalde structuur binnen een pand, door de samenstelling van mensen en activiteiten, door gericht te zijn op samenwerking en niet op individualisme kan er een broedplaats ontstaan, waarna verloop van tijd sommige mensen/initiatieven boven de rest uitstijgen en het 'maken' binnen de maatschappij, terwijl andere alleen maar kunnen gedijen binnen deze broedplaatsen. Deze broedplaatsen hebben een culturele meerwaarde voor de stad Amsterdam, want kleinere galerietjes, festivals, theaters worden gevoed met producten die in broedplaatsen gemaakt worden.

Een broedplaats kan alleen ontstaan doordat er een vorm van samenwerking ontstaat tussen de mensen die in zo'n broedplaatsgebouw met elkaar leven en werken. Kruisbestuiving en stimulatie kan alleen plaatsvinden als er met elkaar gecommuniceerd wordt.

Communicatie kan spontaan ontstaan, maar je kan het ook afdwingen. Dit afdwingen kan op verschillende manieren: 1. Architectonisch: Door het scheppen van gemeenschappelijke voorzieningen dwing je mensen elkaar tegen te komen en de gemeenschappelijke voorzieningen te onderhouden.

2. Beheermatig: Door mensen meer verantwoordelijkheden qua het runnen en onderhouden van een pand te geven zullen ze met elkaar wel moeten communiceren.

Als mensen met elkaar moeten communiceren zullen er altijd moeilijkheden rijzen, omdat iedereen verschillende inzichten heeft om noodzakelijke zaken op te lossen. Mensen vinden moeilijkheden vaak onaangenaam, naast dat men vindt dat deze moeilijkheden afhouden van het werk/leven waarmee men bezig zijn. Men is dan gauw geneigd om geen moeilijkheden meer te hebben, en dit wordt erg vaak opgelost door dan maar geen verantwoordelijkheden als groep op zich te nemen. Er wordt daarom vaak op voorhand gekozen voor de individualistische oplossing: Geen gemeenschappelijke voorzieningen, geen gemeenschappelijke verantwoordelijkheden.

Wat men niet ziet, omdat het niet meteen meetbaar is, is dat deze communicatie wel zijn meerwaarde heeft op het werk wat praktisch afgeleverd wordt.

De projectgroep Broedplaatsen zal hierin stelling moeten nemen: Hoe individualistischer, hoe minder communicatie, hoe minder kruisbestuiving, synergie en stimulatie. Met andere woorden: Hoe moet een pand functioneren als het een broedplaats nu wil zijn, maar ook in de toekomst.

Ik zelf denk dat een broedplaats alleen maar kan functioneren als er veel gecommuniceerd wordt. M.a.w. veel gemeenschappelijke voorzieningen en veel verantwoordelijkheid voor het reilen en zeilen binnen zo'n pand. Misschien is het wel zo dat hoe meer moeilijkheden er door buitenaf gecreëerd worden hoe steviger een groep wordt.

Daarnaast is het zo dat hoe meer gemeenschappelijke voorzieningen, hoe meer eigen verantwoordelijk voor het hele gebouw, hoe goedkoper de werk/leefplekken worden voor het individu.

Er worden dus twee vliegen in één klap gevangen.

Bewoning versus werk

Er is mij gebleken dat een pand beter functioneert als wonen en werken niet gescheiden wordt. Men voelt zich in het algemeen meer verantwoordelijk voor zijn/haar leefplek dan voor alleen zijn/haar werkplek.

Dit uit zich alleen al in hoe de gemeenschappelijke voorzieningen onderhouden worden. Bijvoorbeeld: de gangen in een woongebouw zijn vaker schoner en fleuriger dan in een werkgebouw. Ook worden de gemeenschappelijke sanitair en ruimtes beter schoongehouden dan in een werkgebouw. Een kantine ziet er kaal en ongezellig uit als dit vergeleken wordt met een gemeenschappelijk woonkamer.

Mensen zorgen beter voor hun leefomgeving dan voor hun werkomgeving.

In een werkgebouw komen mensen alleen om te werken, meestal vindt hun sociale leven ergens anders plaats. Als er gepraat wordt over kruisbestuiving, onderlinge stimulatie en ideeënuitswisseling vinden deze onderwerpen vaak plaats binnen het sociale leven.

Bij alleen een werkplek hebben kan men de deur in de eigen werkplek achter zich dichttrekken en zich afsluiten voor de rest. Er wordt vaak gekozen om een schoonmaker van buiten af aan te trekken om de gangen schoon te maken, een of ander bureau of instantie wordt ingehuurd om de financiële perikelen te regelen. Er wordt vaak een onderhoudsman ingehuurd.

Bij een leefplek met gemeenschappelijke voorzieningen gebeurt dit vaak niet, men regelt dit onderling. M.a.w. Wonen is bij een broedplaats onontbeerlijk en moet dus niet ondergewaardeerd worden.

Als er gepraat wordt over broedplaatsen in het buitenland wordt altijd Cristiania in Denemarken genoemd als een groot voorbeeld wat zich al jarenlang bewezen heeft. Maar men moet niet vergeten dat Cristiania alleen zo heeft kunnen functioneren omdat er ook gewoond wordt, omdat wonen en werken daar één geheel vormen. Zelfs de mensen die daar wel wonen en niet werken zijn essentieel voor het groepsgebeuren. Wonende mensen voelen zich veel verantwoordelijker voor hun omgeving dan alleen maar werkende mensen. Hun leefomgeving wordt namelijk bepaald door hoe ze zichzelf opstellen, terwijl met alleen maar een werkplek kan je de deur achter je dichtdoen.

Bijkomend effect van wonen in een atelier is dat de vaste kosten gehalveert worden, wat de mogelijkheid biedt om meer geld uit te geven om het produkt wat er gemaakt wordt te optimaliseren.

Het wonen in een broedplaats wordt door de projectgroep als moeilijk ervaren en er zijn al uitspraken dat men zich eigenlijk voornamelijk richt op werkplekken. Er zal dus gesproken moeten worden over of de projectgroep deze moeilijkheid wil aanpakken of gemakshalve links laat liggen.

Als er gekozen wordt om niets met het wonen binnen broedplaatsen te doen wordt mijns inziens het bereiken van het doel; namelijk een nieuwe culturele voedingsbodem voor Amsterdam te creëren, een stuk moeilijker gemaakt.

Openbare ruimte

De kritiek is vaak dat als panden eenmaal een tijdje bestaan ze geen uitstraling meer hebben. Daarom is het noodzakelijk om, wil men een input van buitenaf houden, een gemeenschappelijke openbare ruimte te hebben binnen een broedplaats. Men kan aan de buitenwereld laten zien wat er geproduceerd wordt, maar deze ruimte moet ook geschikt zijn om de buitenwereld iets in het pand te laten doen, zodat er een kruisbestuiving kan ontstaan met dingen die buiten het pand om gebeuren.

Conclusie

Nu allerlei panden gecreëerd gaan worden lijkt het mij goed om deze zaken duidelijk te krijgen voordat deze panden al ingevuld zijn en we wel mensen onderdak hebben geholpen, maar er geen broedplaatsen ontstaan.

Hessel Dokkum
Amsterdam, 7-2-2000